

HÜSEYİN AVNİ DOĞAN PAŞA

Konu başlıkları

1-Milli Savunma Bakanlığı 50.Yıl Yayınlarında Hüseyin Avni Paşa

2-Abdülaziz'e Rağmen Yeni Türkler

3-Osmanlı'yı Çökerten Padişah Abdülaziz

4-Yıldız Mahkemesinin Hakimleri, Sanıkları ve Tanıkları

Milli Savunma Bakanlığı 50.Yıl Yayınlarında Hüseyin Avni Paşa

1820 senesinde Isparta'nın Doğu Karaağaç kazasına bağlı Avşar nahiyesi Gelendost köyünde doğdu. Her memleket eşrafından birinin oğlunun Harbiye Mektebine gönderilmesi emir edildiği zaman İstanbul'a gönderildi.

Bir müddet Mahmutpaşa medresesinde okudu. Sonra Maçka'daki Harbiye mektebine girdi, 1848'de Erkânı Harp Yüzbaşı olarak mezun oldu. Dört ay sonra Binbaşılığa terfi etti.

Bir yıl sonra da Şumnu'ya gönderildi. Rus savaşı başladığı zaman orada bulunuyordu. Kalafattaki istihkâmların inşasına nezaret ettiği sırada Çatana köyüne inen Rus askerine karşı taarruza geçerek parlak bir zafer kazandı. Bunun üzerine albaylığa yükseltildi. Kısa bir zaman sonra Paşalık rütbesiyle Anadolu Ordusu Erkânı Harp Reisliğine tayin edildi.

Burada alınacak müdafaa tertiplerinde İngiliz Vilyams Paşa ile anlaşamadıklarından geri alınıp Kırım'a gönderilen ordunun Erkânı Harp Reisliğine tayin edildi.

Bariştan sonra, Doğu hududunu tayin edecek komisyonun başkanlığında bulundu, sonra İstanbul'a döndü.

Karadağ ihtilali sırasında Grahova savaşının kaybedilmesi üzerine oradaki ordunun Erkânı Harbiye Reisliğine, sonra Sınır Tahdidi Komisyonuna memur edildi. Buradan dönüşte Harbiye Mektebi Nazırı oldu. 1861'de Erkânı Harbiye Reisliği de bu vazifesine eklendi.

1862'de tekrar alevlenen Karadağ isyanını bastırma görevi verildi. Aynı zamanda Ferikliğe yükseltildi.

1863'de Dar-ı Şurayı Askeri Reisi oldu. Bundan sonra Fuat Paşa'ya intisabetti. Ve yardımını gördü. Fuat Paşa'ya Sadaretle birlikte Seraskerlik verilince Serasker Kaymakamlığına getirildi. Aynı zamanda Hassa Müşirliği de verildi. 1865'de bu vazifelerinden azledildi. Yanya ve Turhal Kumandanlığı ile İstanbul'dan uzaklaştırıldı.

Ali Paşa Girit'e memur edildiği zaman, Fuat Paşa ona Hüseyin Avni Paşayı tavsiye etti. Girit harekâtına katıldı. Sonra da kendisine Girit Kumandanlığı verildi.

Ertesi yıl 9 Şubat 1869'da Seraskerliğe getirildi. Mahmut Nedim Paşa'nın ilk sadaretinde 8 Eylül 1871'de azledilip rütbe ve nişanları alındı ve hatta yalısı müsadere edilerek Isparta'ya sürüldü. 11 ay sonra affedildi ve İstanbul'a dönüşünde yalısı iade edildi.

1872'de Aydın Valiliğine gönderildi, iki ay içinde Bahriye Nazırlığına tayin edildi.

Serasker Ahmet Sait Paşa'nın Sadaretinde 15 Şubat 1873'de Seraskerliğe ikinci defa getirildi.. Bir sene sonra 13 Şubat 1874' de Seraskerlik uhdesinde kalmak şartıyla Sadrazam oldu. Fakat bu makamda kalamayarak azledildi.

Azlından bir kaç gün sonra tekrar Aydın Valiliğine tayin edildi. İzmir'e geldiğinde rahatsızlandığından Fransa kaplıcalarında tedavi için memuriyetten affı ile izin isteği kabul edildi. Bir müddet Fransa ve İngiltere'de bulundu.

Kendisinin İngiltere ricaliyle bazı gizli müzakerelerde bulunduğu duyulduğundan Abdülâziz bundan kuşkulananarak (bunda bir çelişki görüyorum.M.M.!) Konya Valiliği ile uzaklaştırmayı uygun gördü ve 1875'de Konya Valiliğine tayin etti. Ve tayin emri Avrupa'da kendisine telgrafla tebliğ edilip derhal geri dönmesi bildirildi.

İstanbul'a gelince Saraydaki taraftarlarının gayretiyle Konya'ya gitmekten kurtuldu. Hersek ihtilâlinin ehemmiyet kesbetmesi üzerine 21 Ağustos 1875'de üçüncü defa Seraskerliğe getirildi.

Hersek ihtilâlinin yatıştırılması için Sırbistan'a asker şevkinde haklı olarak ısrar ettiğinden Rus Elçisi Ignatiyef'in telkiniyle 1 Ekim 1875'de Seraskerlikten azledildi.

Azlından sonra hemen Selanik Valiliğine tayin edildiğinde hazırlıklarını yaparken Süleymaniye civarındaki konağı yandı. Yangından 10 gün sonra Selânik'ten vazgeçilerek Hüdavendigar Valiliğine tayin edildi.

İstanbul hadisesinden sonra Sadarete Mütercim Rüştü Paşa geçince Hüseyin Avni Paşa, 12 Mayıs 1876'da dördüncü defa Seraskerliğe getirildi.

Serasker iken Mithat Paşa'nın konağında bir gece yapılan Vükelâ toplantısında Çerkeş Hasan adlı bir subay tarafından 16 Haziran 1876 da öldürüldü.

3 ncü ve 4 ncü rütbeden Mecidi nişanı ile 1 nci rütbeden murassa nişanı vardır.

Vatanına en büyük hizmeti, Seraskerliğinde yorulmak bilmeyen bir azimle Orduyu ıslâha çalışmasıdır. O zamana kadar Fransa örneğinde tertiplenen orduyu 1870 harbinde Fransa'ya karşı üstünlüğünü isbat eden Prusya'dakine benzer teşkilâtlandırmaya girişmiştir.

Ordu sayısını yediye çıkarmış, askeri kuvveti 200 binden 500.000 kişiye yükseltmiştir.

Orduyu yeni silâhlarla donatmaya gayret göstermiştir. Bu arada Amerika'dan 600.000 adet Martini tüfeği satın alınmış, Alman Krupp fabrikasından da toplar getirtilmiştir.

Subayların, erlerin savaş kaabiliyetlerini geliştirecek yeni talim usullerinin tatbikine, sık sık manevralar yapılmasına ayrıca önem vermiştir.

Ordunun tabib ihtiyacını karşılamak üzere açılan Mekteb-i Tıbbiye'de dersler Fransızca okutulmakta idi. Öğrenimin Türkçe yapılması için girişilen teşebbüsler o zamana kadar sonuç vermemişti. Bu gaye için kurulan Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye'nin tıp terimlerini Türkçeleştirmek maksadıyla hazırlanmasını ele aldığı «Tıp Lügati» kendisinin maddi yardımıyla tamamlanabilmiş ve Askeri Şûra'nın bir kararı ile 1870 yılında Mekteb-i Tıbbiye'de Türkçe öğrenime başlanmıştır.

1876 senesinde İstanbul'da Vükelâ toplantısında bir suikast neticesi vefat etmiş ve Süleymaniye camii bahçesinde medfundur.

“Midhat Paşa'nın Hatıraları” Kitabında Hüseyin Avni Paşa'nın Asker Kişiliği

Osman Selim Kocahanoğlu'nun yayına hazırladığı bu kitabın alt başlığında “Yıldız Mahkemesi ve Taif Zindanı” yazılıdır. Kitapta önemli bir bölüm Hüseyin Avni Paşa'ya ayrılmıştır. Çünkü bu davanın bir numaralı sanığı Abdülâziz'i kansız deviren Serasker Gazi Paşa'dır. Adı geçen kitabın 199.sayfasında şöyle der:

“Hüseyin Avni Paşa kurmay (Erkan-ı Harp) sınıfından yetişmiş ve bütün emsalinden üstün, cesaretli ve muktedir bir asker olduğu halde, askerliğin nazari ve pratik taraflarını ikmal ederek birkaç defa hak ettiği Seraskerlik makamına gelmiş ve Sultan Aziz zamanında askerinin disiplini ve redif ve müstahfiz sınıflarının sonraki tertibatı ve teşkilatı ile harp araçlarının tamamlanması gibi yapılan şeylerin hepsi bu zâtın eseridir. Emir ve kumandasına da herkesin güven ve inancı olduğundan, eğer hayatta ve makamında kalsaydı, Sırp ve Karadağ muharebelerinin bu derece yayılmayacağı ve belki Rusya muharebesinin de bu sonuca varmayacağına herkesin tam itimadı vardı.

İşte böyle bir zâtın diğer arkadaşlarıyla beraber Çerkes Hasan gibi denî ve alçak bir adamın mağduru olmasıyla, şahsi kin ve ihtiraslarının intikamını almış oldukları zan ve inancında bulunanlar muharebe-i sabıkta (93 Harbi kastediliyor) milletin döktüğü kan, kaybettiği mal ve mülk ile pek pahalıya ödemiş oldular.”

“... Rumeli’deki ayaklanma hakkında gereken tedbirlerin bir tarafı askeriye ve diğer tarafı hariciye için böyle bir Serasker ve böyle bir Hariciye Nazırı’nın bulunması her zamankinden daha zaruri idi. Halbuki bunların böyle telef edilmelerinin maddi ve manevi zararını tamamıyla devlet ve millet çekmiştir. Bunun hakikatini akıl ve insaf ile düşünen, devlet ve milletini seven hamiyet sahipleri ne kadar çok mahzun ve mükedder olmuşsa, devlet ve millet düşmanları da o derece memnun ve şadûman olup bayram yapmışlardır. Gerçekten de devlete lazım olan adamların ortadan kaldırılmasından istifade eden düşmanlara göre, memnuiyetleri tabii olacağından garipsenemez.”

(*) Bu metin Cumhuriyetin 50. Yılı nedeniyle Milli Savunma Bakanlığı tarafından 1973 yılında yayınlanan “MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞINDA 150 YIL” adlı kitabın yer aldığı internet sitesinden alınmıştır.

Abdülaziz’e Rağmen Yeni Türkler

İngiliz yanlısı Abdülaziz’e rağmen, Yeni(Jön) Türkler, yani Hüseyin Avni Paşa, Mithat Paşa ve arkadaşları tarafından, Cumhuriyet Devrimiyle birlikte yeniden yeşerecek olan birçok halkçı ve kamucu işler yapıldı. Bunlar, bir sosyal devletin yapılması gereken şeylerdi.

Böyle halkçı işler yapanlar ancak Türk’ün öz evlatları olabilirlerdi. O nedenle sömürgeciler onlara “İlk Türkçüler”, “Yeni Osmanlılar” veya “Jön Türk” gibi isimler taktı.

Tarih kitaplarını sömürgeciler yazdığı için, adları tarih kitaplarına böyle girdi; onlar Türkleri aşağılamak için bu sıfatları kullandılar.

Oysa, dayanışmacı, halkını kucaklayan, koruyan, kollayan ve halkını aç bırakmayan yöneticileri “bey” seçmek gibi bir töresi olan Oğuz kültüründen ancak böyle yürekli insanlar çıkardı. Bize unutturulmak istenen o devrimci kültürdür, ki, bu kahramanlardan sonra adı Türk Kültürü olmuştur.

Gazi Mustafa Kemal, batıların koyduğu bu tanımı reddetmemiştir. Milletimizin adı Türk Milleti olarak anayasaya girmiş, Cumhuriyetimiz ise töremize uygun olarak bir “sosyal” devlet olmuştur.

Cumhuriyetimizin kuruluşuna ilk harcı o zamandan koyan Devrimci Türkler, batıların deyimiyle “İlk Türkçüler” özetle şunları başardılar:

-Mithat Paşa, halkı Galata tefecilerinin elinden kurtarmak için, Anadolu’nun her yerinde Ziraat Sandıkları açtı.

-Bürokraside gayrimüslim egemenliğini kaldırmak üzere Türk çocuklarının iyi eğitim alabileceği okullar açıldı, eğitimde birliğe giden süren başlamış oldu.

Mekteb-i Mülkiye (1859), Mahrec-i Erkani (1862), Darül Muallim-i Sıbyan (1862), Erkan-ı Harp (1864), Galatasaray (1867), Darülfünun (1868), Askeri Tıbbiye (1869), Darülmualim (1870), Kız Sanayi Mektepleri (1870), Darüşşafaka (1873).

Örneğin, özellikle Balkan savaşlarının yetimleri için açılan Darüşşafaka'ya alınan öğrencilerin %40'ı Anadolu'nun dışındandı.

Balkanlar-Rumeli-Makedonya-Adalar 75

Kıbrıs-Cezayir-İrak-Suriye-Arabistan 24

Kafkasya-Azerbaycan-Kırım-Altay-Çin 13

-Okullarda Türkçe eğitim için Türkçe kitaplar yazımına başlandı. Örneğin, Askeri Tıbbiye dersleri için Hüseyin Avni Paşa'nın çabalarıyla Tıp Lügatı yazıldı.

“Ordunun tabib ihtiyacını karşılamak üzere açılan Mekteb-i Tıbbiye'de dersler Fransızca okutulmakta idi. Öğrenimin Türkçe yapılması için girişilen teşebbüsler o zamana kadar sonuç vermemişti. Bu gaye için kurulan Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye'nin tıp terimlerini Türkçeleştirmek maksadıyla hazırlanmasını ele aldığı «Tıp Lügati» kendisinin maddi yardımıyla tamamlanabilmiş ve Askeri Şûra'nın bir kararı ile 1870 yılında Mekteb-i Tıbbiye'de Türkçe öğrenime başlanmıştır.” (MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞINDA 150 YIL. HÜSEYİN AVNİ PAŞA, M.S. Bakanlığı 50. Yıl Yay. sh.56-57)

-Hüseyin Avni Paşa, savaş meydanlarında İngiliz planlarını bozdu.

-Askeri okullar için Türklerin tarihi üzerine ilk kitap yazılmaya başlandı. Bu kitabı yazdıran Hüseyin Avni Paşa, batıcı tarih yazarları tarafından İlk Türkçü diye tanımlandı. . (age.MSB 150 Yıl.)

“Hüseyin Avni Paşa, askeri okullar için bir tarih kitabı yazmasını Mareşal Süleyman Paşa'dan istedi, “Tarih Alemi” adlı bu kitabın sadece 1.bölümü yazılabildi. Umumi tarih olarak yazılan bu eserde Türk tarihinin sadece ilkçağ bölümü yazılmış ve dağıtılmıştır. Ortaçağ ve Yeniçağ bölümleri Süleyman paşanın ölümü üzerine yazılamamıştır. II.Abdülhamit döneminde bu kitap yasaklanmıştır. 1911'de bu kitap yeniden düzenlenerek basılmıştır. Süleyman paşa “Tarihi Alemde” kitabında, Türk tarihinden saygı ile bahseder.”

- İngilizler o derece Abdülaziz üzerinde etkiliydi ki, Hüseyin Avni Paşa, özel muharebe taktikleri kullanarak Rus ordusunu yendiği Şumnu'da, İngiliz komutanının taktiğini reddettiği için, hatta özel madalya aldığı halde geri hizmete alındı.

DARÜŞŞAFAKA'NIN SATIŞI ÜZERİNE:

Hüseyin Avni Paşa'nın kurduğu bu okulun Fatih'teki tarihi binası, birkaç yıl önce okul şehir dışına alınarak boşaltılmıştı, Eylül 2009'da bir tarikat grubuna ait olduğu bilinen İlim Yayma Cemiyeti'ne satıldı ve burada bir Vakıf Üniversitesi açılacağı haberi basında yer aldı. Hüseyin Avni Paşa'nın başlattığı Eğitimde Birlik yolundan bugün nasıl 1876 öncesine döndüğümüzün örneklerinden biridir bu.

Cumhuriyetimizin kurucularına ışık yakan Yeni Türkler'in önde gelen ismi, yeni mandacılar göre çete reisi, Mareşal Serasker Gazi Hüseyin Avni Paşa'nın savaş yetimleri için kurduğu böyle bir ilim-irfan yurdunu, bir gün yıkmak, İngilizlerin de, Fransızların da, özellikle Amerikalıların da beklediği bir fırsat olmalıdır.

Büyük Türk Atası Hüseyin Avni Paşa'nın Üsküdar sahilindeki evi, her nasıl olmuşsa, Amerikancı Adıvar ailesine konut olmuştu. Bugün o köşk de, bahçesindeki yüzlerce ağaca, rağmen, otel olarak satışa hazırlanmaktadır; bunu da tarihe not düşeyim dedim.

Son olarak, Ankara Ulus'ta, önünde Mithat Paşa'nın heykeli olan, Ziraat Bankası Müzesindeki iki ayrı “anonim” imzalı “TEFECİ” tablolarını henüz oradan kaldırılmamışken lütfen görünüz. Buradaki onlarca Ziraat Sandığını, sedef nakışlı, şems motifli, kakmalı, çelik kasalı köy andıklarını, Mardin'den Manisa'ya kadar, geldiği yerin adına da dikkat ederek, lütfen iyice bakınız. Eğer Ziraat Bankası ve Ulus Müzesi, bu küresel yağma ve talandan nasibini alacaksa, onu son gören belki siz olursunuz!

Ek.1: 2012 yılında dolaşan haberlere göre Darüşşafaka binası bir tarikata verilmiş, din okulu yapılacakmış.

Ek.2: Bilim ve Ütopya Dergisi Nisan 2012 sayısında TEFECİ tablosunu kapakta verdi, Mithat Paşa'nın ölüm yıldönümünde konuyu kapak dosyası yaptı.

Osmanlı'yı Çökerten Padişah Abdülaziz

Elimizdeki kaynaklardan tespit edebildiğimiz kadarıyla:

-Osmanlı'nın İngilizlere olan borcu Abdülaziz zamanında on kat arttı. Öyle ki, Londra'da sadece Osmanlı'dan gelen faizle yaşayan İngiliz tefeciler vardı. Abdülaziz dış borçların faizlerini bile ödeyemeyeceğini ilan etti.

Bunun sonuçlarını masa başında kaybedilmiş Balkanlar ve Girit olarak görebiliriz.

- Abdülaziz, İngiliz şirketlerinden çokça hisse satın aldı. Hatta, Süveyş Kanalını yapan Fransız şirketini satın alan İngiliz şirketinin hisse senetlerini de satın aldı.

Kanalın açılışı için Fransa'ya sipariş verilen Asya (Hürriyet) Heykeli ve parası ödenmiş Aida (Ayça) Operası bittiği halde orada alıkondu. Heykel, on yıl sonra ABD'ye peşkeş çekildi. İhtimaldir Abdülaziz'in borçlarına karşılık onlara el konuldu.

-İran Şahı Abdülaziz'e İngilizlerle bu kadar yakın olmaması için mektup yazdı. "Sen Oğuzların Kayı boyundansın, ben de Kaçkari boyundanım, İngilizlerle değil birbirimize yakın olalım" dediği şeklinde anlatılır.

- Abdülaziz 1868'de yabancılara mülkiyet hakkı verdi, Yahudi bankerler Filistin'de ilk kez toprak satın aldı. Şeyhülislam Hasan Hayrullah Efendi Abdülaziz'in aleyhine fetva verdi. Müslüman dünyasında Abdülaziz büyük güven kaybetti.

-Abdülaziz'in Süveyş gezisine katılan eğitilmiş Şehzade Murat, halkla Arapça, Fransız şirketiyle de Fransızca konuştu, saygınlık topladı. Abdülaziz devrilip yerine V.Murat padişah olduğunda halkın ve İslam dünyasının desteği arkasındaydı.

-Süveyş kanalının yapımında büyük başarıları olan Mısır Valisi Sait Paşa öldürüldü, Abdülaziz onun yerine İngiliz yanlısı İsmail Paşa'yı tayin etti.

- Abdülaziz genç İngiliz prensesi Viktorya'yı 6 ay misafir etti. Abdülaziz'in Kraliçe Viktorya'ya olan tutkusu bilinirdi, ama açık konuşulmazdı.

-En fazla saray yaptıran padişah Abdülaziz'di. Aldığı borçlarla Abdülmecit'in başlattığı Dolmabahçe sarayını bitirdi ama Dolmabahçe Sarayı 5.000.000 altına mal oldu. Onun yanına Feriye sarayları denilen beş saray daha yaptırdı.

-Sarayda israf haddini aştı. Hizmetli sayısı 5.320'e çıktı. Sarayın yıllık masrafı 2.000.000 sterlini buldu. Maliye, aylıkları, 3-4 ayda bir ödemeye başladı.

-Kafkaslar'dan İstanbul'a genç kız götürüp saraya satmak ticaret haline geldi. 11 yaşında kızlar bile cariye alındı.

-Yabancılara sınırsız okul açma hakkı verildi. Fransız, İngiliz, Amerikan ve Rum okulları başkent İstanbul'u ve Anadolu'yu ağ gibi sardı. Örneğin, sadece Harput'ta sekiz tane yabancı okul açıldı.

Bu okulları bu topraklardan temizlemek için koca bir devrim gerekti!

Bugün, 3.bin yılın ilk on yılında, ülkemizin başına getirilen Amerikan destekli bir Osmanlı kadro, Abdülaziz gibi, yeniden yabancı dernek ve vakıflara okul açma izni veren bir yasayı maalesef meclisten geçirdi.

-Savaş kazanan subaylar ve nitelikli Türk bürokratlar azledildi, sahte evraklarla mahkemelere çıkartıldı, uzak vilayetlere sürgün edildi, pasif işlere verildi.

Bugün de nitelikli işin ehli bürokratlar devlet kurumlarından uzaklaştırılmış haldedir.

-Osmanlı Bankası kuruldu. Fakat bu bankada Türk olan tek bir kişi çalışamazdı.

Cumhuriyetin ilanından sonra İstanbul Üniversitesinin kız ve erkek öğrencileri bankayı sararak içeri girdiler. Böylece Türkler buraya girebilir oldu. Bu olaydan sonra Pera'nın adı İstiklâl Caddesi oldu.

-Girit ve Karadağ, savaş alanında kazanıldığı halde, bu savaşları kazanan Mareşal Hüseyin Avni Paşa gibi gazi paşalar, beş parasız bırakılıp memleketlerine sürgün edildi.

Onlar görevden uzaklaştırıldıktan sonra İngilizlerin isteğiyle kurulan barış masalarında(!) yenilmiş tarafın sözcüleri muhatap alındı ve bu ata toprakları geri düşmana teslim edildi. Bu durum, yenilmiş ve teslim alınmış PKK'nın başıyla masaya oturmaya zorlandığımızda oradan nasıl kalkacağımızı bize söyler.

- Rus elçisi İgnatev, Ermenilere Rusları güvence gösteriyordu. Rus elçisinin bu yönde açıktan faaliyetlerine Abdülaziz göz yumdu. Bu elçi o kadar cüretkardı ki, 1875'de Hersek ihtilâlinin bastırılması için Sırbistan'a asker gönderilmesinde ısrar eden Hüseyin Avni Paşa'ya engel olmak için, onu Seraskerlikten azlettirdi.

-Abdülaziz, İngilizleri ve Fransızları memnun etmek için sık sık sadrazam değiştirdi. Devlet işlerinde sürekli kaos, rüşvet, adam kayırma, yabancıları birinci sınıf, Türkleri ikinci sınıf gösterme, gibi bir popüler gündelik siyaset kültürü üretildi.

Özetle:

Abdülaziz, sınırsız borçlandığı İngilizlerin gönüllerini hoş tutmak uğruna her istenileni yaptı. Ancak, İngilizlerin ortadan kaldırılmasını asıl istedikleri Yeni Türkler'di. Onları yok etmeden Osmanlı'yı diledikleri gibi parçalayıp yutamayacaklarını gördüler. En iyi çare, yeteri kadar kullandıkları Abdülaziz'i son kez yem olarak kullanmaktı; onları padişahı öldürmekle suçlayarak tutuklatmak...

Ne kadar da Silivri mahkemesindeki iddianameye benziyor, hayret doğrusu!

Yıldız Mahkemesinin Hakimleri, Sanıkları ve Tanıkları

İmparatorluğa büyük ekonomik çöküntü yaşatan Abdülaziz'e rağmen, kurtarmaya çalışan devlet adamları, 63 kişilik Yeni Osmanlıcı kadro, 1876'da Abdülaziz'in indirilişinden beş yıl sonra, 1881'de, indirirken öldürmedikleri Abdülaziz'i öldürmekle suçlanarak hapse atıldı.

Beş yıl geriye dönük açılmış olan Yıldız davası ile bugün 2008'de açılan beş-on-onbeş yıl geriye dönük açılan Silivri davasının diğer bütün özellikleri de benzerlik göstermektedir. Bu nedenle 1881 Yıldız Mahkemesi bugün yeniden yazımızın konusudur.

Yargılanmaları bir tiyatroydu, onlar için Yıldız Çadır Mahkemesi kuruldu. (27 Haziran-28 Temmuz 1881)

Mahkeme Heyeti:

1.Başkan Cevdet Paşa, 2.Başkan Rum Hirista Forides. 3.Üye Takavor Efendi, 4.Üye Gazi Osman Paşa.

Sanıklar: (İlk 12 kişi)

İddianamede adı geçen sanıkların hepsi orada değildi. Hüseyin Avni Paşa, mahkeme heyetini gözünde bir numaralı sanıktı ama öldürülmüştü. Sanıklardan ikisi, Abdülhamit'in ömür boyu saraydan çıkmama cezası verdiği V.Murat ve annesi baş kadınefendi, mahkemeye getirilmediler, ifadeleri bile alınmadı. Mütercim Rüştü Paşa'nın ifadesi evinde alındı.

Hüseyin Avni Paşa ölmüş olduğu için, evindeki suikasttan tesadüf sağ kurtulan Mithat Paşa bir numaralı sanıktı.

1- Sadrazam Mithat Paşa. Ziraat Bankasının kurucusu olarak tarihe geçti. Taif zindanında boğdurularak öldürüldüğünde, Araplar onu gizlice Hz.Muhammed'in amcaoğullarının aile mezarlığına gömdü.

Tutuklanışı: İzmir Fransız konsolosluğuna sığındı, fakat Fransızlar onu Tunus'un Fransızlara terk edilmesi karşılığında teslim etti. Mahkeme sonunda, Taif'e götürülürken Fransız gemisi de onları yakından takip etti. Bunu hep Fransızlar onu kaçıracaktı diye kamuoyuna aksettirdiler. Oysa, Mithat Paşa asıl Fransızlar için kaçmaması gereken esirdi. Çünkü o kaçarsa Tunus'u Osmanlı'dan alamayacaklardı!

2-Genel Kurmay Başkanı Hüseyin Avni Paşa. Abdülaziz'in kayını Çerkes Hasan tarafından öldürüldü. Mahkemede ölüsü yargılandı!(15.6.1876)

3-Sadrâzam Mütercim Rüşti Paşa. Yaşlı ve hastaydı. Manisa'daki evinde ev hapsinde tutuldu, ifadesi İzmir'de alındı, mahkemeye hiç getirilmedi.

4-Şeyhülislâm Hasan Hayrullah Efendi: İdam kararı müebbet hapis cezasına çevrildi. Mithat Paşa ile birlikte ayakları zincirli olarak kalenin zindanında yıllarca hapis kaldı.

Arap dünyasında sevilirdi. Taif'te zindandayken, bir süre sonra halkın isteği yönünde ayaklarından zincirleri çözüldü ve kaleden dışarı çıkmaya başladı, tutuklu olduğu halde hizmetsiz kalmaması için bir Arap kadınla evlendirildi, 1898'de orada öldü.

5-Damat Nuri Paşa: Abdülmecit'in son damadıydı. Bu olaydan sonra Abdülhamit onun evliliğini feshetti ve karısı onu bir daha aramadı. Oysa Mithat Paşanın evliliği de fesholunduğu halde karısı onunla yazışmayı kesmedi.

6-Bahriye Nazırı Ahmet Paşa.1876, Beyazıt baskınında yaralı kurtuldu.

7- V.Murat. Tutuksuz sanıktı, mahkemeye hiç getirilmedi. Ona ömür boyu saraydan dışarı çıkmama cezası verildi. Adı deliye çıktı, oysa çok bilgili ve kültürlüydü.

Arapça, Farsça, Fransızca bilen V.Murat, Abdülaziz'in yerine çıkartıldığı tahttan 3 ay sonra alaşağı edildi. Mithat Paşa'nın yazdığı Anayasayı destekliyordu. Arap ülkelerinde seviliyordu, eğitilmiş, saygın bir şehzadeydi.

8- Şevkeza Kadınefendi. V.Murat'ın annesi. Tutuksuz sanıktı, mahkemeye hiç getirilmedi. Ömür boyu saraydan çıkmama cezası aldı.

9- Askeriye Nazırı Süleyman Paşa. Askeri okullar komutanı. İlk Türk Tarihi kitabını yazdı. 300 Harbiye öğrencisiyle sarayı kuşatarak Abdülaziz'i tahttan indirdi.

10- Ali Bey. Abdülaziz'in Magosa'ya sürdüğü vatan şairi Namık Kemal Bey'in kardeşi. İdam cezası aldı, Taif'e sürüldü.

11-Hariciye Nazırı Raşit Paşa. 1976'da Hüseyin Avni Paşa ile beraber Beyazıt'taki vekiller toplantısı baskınında o da öldürüldü. Davanın ölü sanıklarındandı.

12- Damat Mahmud Celalettin Paşa

Mahkemenin en önemli tanığı:

Pervin Felek Hanım: Abdülaziz'in 11 yaşındaki cariyesiydi. Abdülaziz'in ölü bulunduğu gece Feriye Karakolunun yanındaki Feriye sarayında kalıyordu.

Olaydan beş yıl sonra tanık olarak mahkemeye getirildiğinde, Abdülhamit'in Şura-yı Devlet azasının geliniydi. Olay gecesinin sabahı karakola ilk gelenin Hüseyin Avni Paşa'nın sesine benzediğini söyledi. Beş yıl önce duyduğu bir sesi hatırlayan bir çocuk cariyenin tanıklığı ile Mithat Paşa ve arkadaşlarına idam kararı veriliyordu!

Osman Selim Kocahanoğlu'nun yayına hazırladığı Mithat Paşa'nın Hatıraları adlı kitabın 155.sayfasından okuyalım:

“11 yaşındaki Pervin-Felek Hanım'dan daha iyi şahit olur mu?

Üçüncü olarak Pervin-Felek denilen cariye, Şura-yı devlet azasından olup, bu meseleden dolayı vezaret rütbesiyle ödüllendirilip meramına ulaşan Mahmut Celalettin Bey'in oğlu Münir Bey'in hanımıdır. Bu şهادet meselesini müteakip iki başlı bir çocuk

doğurmasıyla telef olmuştur. Bu cariyeye merhum Hakan'ın ölümü tarihinde on-onbir yaşında bir çocuk olduğu ve hazinedar olduğunun aslı olmayıp, basit cariyelerden biri olduğu halde, merdivenden iki zabitin çıktığını yalnız bu çocuk görmüş de, dairede bulunan üç yüzden fazla insanından hiç biri nasıl olmuş da görmemiştir? Bunların girip çıkmasından sonra olay meydana geldiğine göre, o hanım böyle iki zabiti gördüğünü kimseye haber vermeden beş sene gizli tutup da Münir Bey'e zevce olduktan sonra şimdi söylemesi ne hikmetten dolaydır?"

....

Mithat Paşanın savunmasından: "Bu mahkeme bir orman ve aşiret mantığıdır. Ne çare ki bu şekilde cereyan etmiştir."

Yazar Yılmaz Öztuna'ya göre: Abdülaziz'e yapılan darbenin 4 kişisi bakandı. Darbe Abdülaziz'e karşı olup hükümete karşı değildi. Darbe Serasker Hüseyin Avni Paşanın eseri idi, darbe tekniği açısından şaheserdi; padişah dışında hiç kimse hayatını kaybetmemiş (Abdülaziz darbe sırasında öldürülmedi! M.M.), hiçbir ciddi ayaklanma olmamış, adeta tereyağından kıl çekilmişti.

Ek:

Bir araştırmaya göre Hüseyin Avni Paşa, 2.Kılıçarslan'ın komutanlarından Doğan Bey'in torunudur.

Buna göre, Hüseyin Avni Doğan adı onundur ve ihtimal İstiklâl Harbinde DOĞAN adını almış olarak Ermeni ve Fransız çetelere karşı Adana Maraş civarında savaşan Mehmet Kemal Paşa onun soyundandır.

Aka Gündüz mahlasını kullanan Selanik doğumlu şair yazar HÜSEYİN AVNİ (Finci), tek oğluna Doğan adını vermiş, Dikmen Yıldızı (1927) romanında bundan söz etmiştir.

Hüseyin Avni Paşanın akrabaları onunla akrabalıklarını saklamak zorunda kalmışlar, ancak Anadolu öyle müthiş bir kültüre sahip ki, o kadar çok DOĞAN soyadını alan olmuş ki, işte biz buyuz!

Doğan adlı canlı kaynaktan; Bodrum'da bir deniz gezisinde iki gün boyunca iyi ilişki kurduğu İngiliz turistin, üçüncü gün adını uzaktan yüksek sesle "Doğan..." diye çağırıldığında, şaşırmış gibi birden kendisine sert bakış atan turiste bunun nedenini sorar. Aldığı yanıt; "Biz İngilizler Doğan adını sevmeyiz." Yorumsuz!

Mahiye Morgül

7.6.2010

Kaynaklar:

<http://www.dallog.net/tdsa/huseyinavni.htm>

www.atukad.org.tr/rte/devam_yazi.asp?idyazi=66

http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/H%C3%BCseyin_Avni_Pa%C5%9Fa

[http://www.azerbaycanturkleri.com/maresal-suleyman-pasa_\(Osmanlı'da_ilk_Türkçüler\)](http://www.azerbaycanturkleri.com/maresal-suleyman-pasa_(Osmanlı'da_ilk_Türkçüler))

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞINDA 150 YIL. M.S. Bakanlığı 50. Yıl Yay.

Mithat Paşa'nın Hatıraları, Osman Selim Kocahanoğlu, Temel Yay.